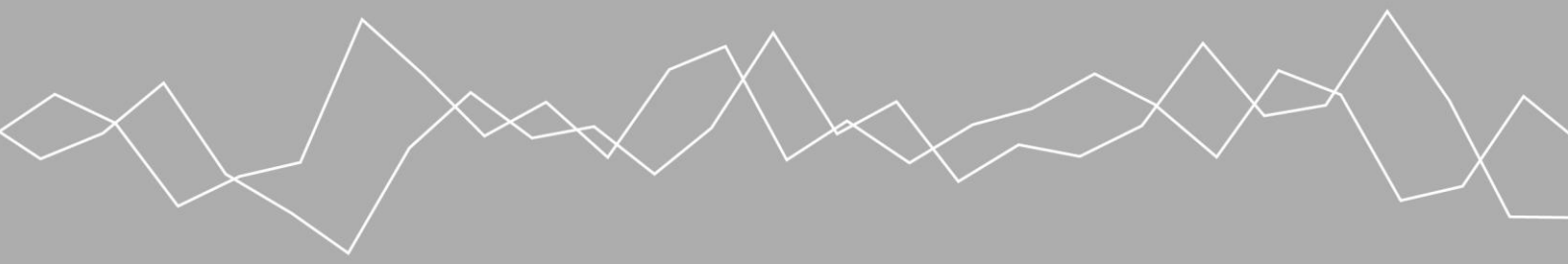
Evaluatie Wet Normering Topinkomens

Deelrapportage 2 Ontslagvergoedingen

seo economisch onderzoek

Amsterdam, november 2020
In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Evaluatie Wet Normering Topinkomens

Deelrapportage 2 Ontslagvergoedingen

Koen van der Ven
Siemen van der Werff
Lisa van Dongen
Floris van Montfoort

seo economisch onderzoek

SEO Economisch Onderzoek - Roetersstraat 29 - 1018 WB Amsterdam - T (+31) 20 525 1630 - www.seo.nl - secretariaat@seo.nl
ABN-AMRO IBAN: NL14ABNA0411744356 BIC: ABNANL2A - ING: IBAN: NL96INGB0004641100 BIC: INGBNL2A
KvK Amsterdam 41197444 - BTW NL 003023965 B01

"De wetenschap dat het goed is"

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2020-42

Informatie & Disclaimer
SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2020 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

Samenvatting

De WNT lijkt doeltreffend te zijn in het tegengaan van ontslagvergoedingen boven het maximum, omdat het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum (overschrijdingen) is afgenomen. Er zijn naar schatting tussen de 6 en 47 ontslagvergoedingen boven het maximum per jaar en gedurende de hele onderzoeksperiode 4 geconstateerde overtredingen. Het aantal overtredingen kan in de komende jaren nog oplopen, omdat er nog gevallen in onderzoek zijn.

Achtergrond en doel deelonderzoek ontslagvergoedingen WNT

De Wet Normering Topinkomens (WNT) heeft als een van de doelen het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Het tegengaan van bovenmatige bezoldiging en ontslagvergoeding gebeurt door maximering en verplichte openbaarmaking van de bezoldiging en ontslagvergoedingen van leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking, leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking (extern ingehuurde topfunctionarissen) en toezichthoudende topfunctionarissen van (semi) publieke instellingen. De maximale ontslagvergoeding van topfunctionarissen bedraagt maximaal € 75.000 of één jaarsalaris als dat minder is.

De WNT wordt in 2020 voor de tweede keer geëvalueerd. In het kader van deze rijksbrede evaluatie van de WNT zijn meerdere deelonderzoeken uitgezet in drie onderzoekssporen (doeltreffendheid, doelmatigheid en neveneffecten van de WNT). Dit rapport bevat de resultaten van het deelonderzoek naar de doeltreffendheid van het maximum voor ontslagvergoedingen. Dit onderzoek beantwoordt de vraag of de maximering van de ontslagvergoeding in de WNT doeltreffend is. Het gaat hier om de ontslagvergoedingen gedurende de onderzoeksjaren 2016 tot en met 2018.

In het onderzoek is onderscheid gemaakt tussen overschrijdingen en overtredingen van het maximum van de ontslagvergoeding. Een overschrijding van het maximum betekent dat de ontslagvergoeding hoger is dan het individueel toepasselijke maximum. Deze overschrijding kan geoorloofd of ongeoorloofd zijn. Wanneer een overschrijding geoorloofd is, is er een geldige reden waarom de ontslagvergoeding het maximum overschrijdt, bijvoorbeeld door de toepassing van het overgangsrecht. Overschrijdingen zijn vastgesteld door de onderzoekers op basis van de onderzochte gegevens, overtredingen zijn opgenomen in de WNT-jaarrapportages en zijn vastgesteld door accountants en/of toezichthouders.

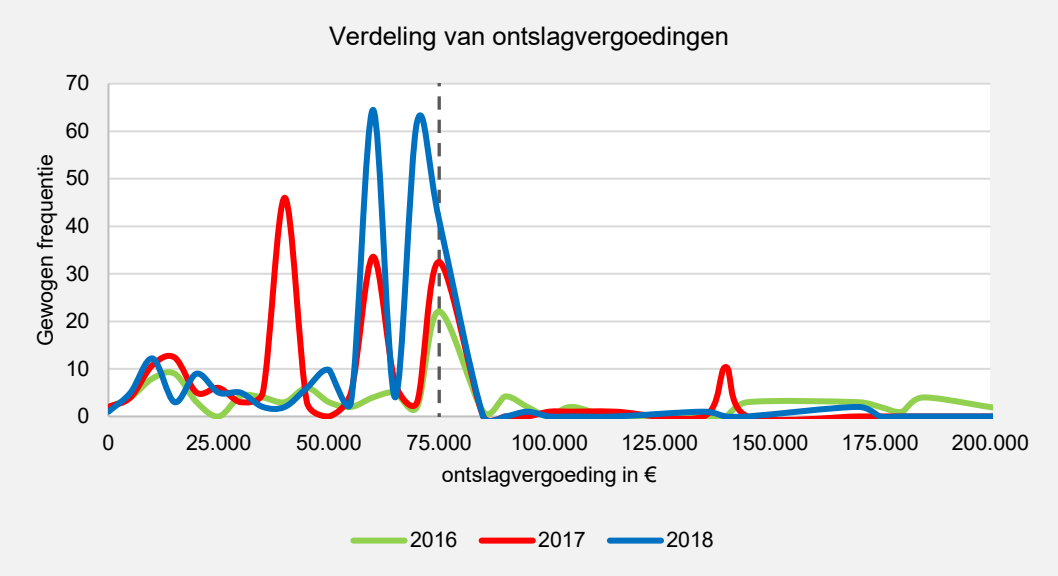
Resultaten analyse overschrijdingen

Er is een stijging van het aantal ontslagvergoedingen, terwijl het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum sterk daalt. In 2016 zijn er namelijk naar schatting 110 ontslagvergoedingen verstrekt, in 2018 meer dan het dubbele. Dit ten opzichte van het aantal van ongeveer 9.000 leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking per jaar. Het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum in 2017 iets lager is dan in 2016. In 2018 is dat aandeel vervolgens sterk gedaald.

Figuur S.1 laat zien dat de meeste ontslagvergoedingen op of vlak onder het maximum van € 75.000 zitten. Het laat ook zien dat er enkele ontslagvergoedingen zijn ter waarde van meer dan twee keer het maximum. Er is over het algemeen een dalende trend te zien in het aandeel ontslagvergoedingen

boven het maximum. Dat gaat van ruim 30 procent in 2013, tot drie procent in 2018. Er worden verschillende motiveringen aangedragen als rechtvaardiging van ontslagvergoedingen boven het maximum. Dit zijn onder andere cao- of wettelijke voorschriften of overgangsrechten. Sinds 2017 is er geen overgangsrecht meer voor de ontslagvergoeding. Dit wordt sindsdien ook vrijwel nooit meer als argumentatie opgegeven.

Figuur S.1 De meeste ontslagvergoedingen zitten op of net onder het maximum

Bron: Steekproef jaarverslagen instellingen en integrale WNT-gegevens OCW en Wonen, bewerking SEO (2020)
Noot: De verticale lijn geeft de wettelijke maximale ontslagvergoeding weer (€ 75.000)

De meeste ontslagvergoedingen worden gegeven door instellingen ressorterend onder het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Relatief gezien zijn de ontslagvergoedingen van instellingen vallend onder het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het vaakst boven het maximum.

De analyses van de ontslagvergoedingen zijn gebaseerd op een gestratificeerde steekproef (naar sector en bezoldigingsklasse), waarbij door middel van weging een representatief beeld is verkregen. Voor de instellingen vallend onder het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en woningcorporaties zijn centraal geregistreerde bestanden beschikbaar, dus daar is geen steekproef genomen maar zijn alle instellingen meegenomen. Alleen waarnemingen zijn meegenomen waarvan alle relevante gegevens online beschikbaar zijn of waarvan de gegevens beschikbaar zijn gesteld via centraal geregistreerde bestanden (woningcorporaties en instellingen ressorterend onder het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)). De resultaten zeggen zodoende alleen iets over de instellingen waarvan de WNT-gegevens bekend zijn. Er is aangenomen dat alle gegevens die online staan of uit de centraal geregistreerde bestanden kloppen. De voor dit onderzoek gesproken accountants geven inderdaad aan dat zij intensief controleren op de achterliggende administraties met betrekking tot de WNT.

Resultaten analyse overtredingen

Er zijn in de onderzoeksperiode 2016 tot en met 2018 tussen de drie en de zes overtredingen per jaar gemeld. Daarbij hebben de meeste overtredingen betrekking op verslagjaar 2016. Deze overtredingen zijn gemeld in de WNT-jaarrapportages 2016 tot en met 2018. De aantallen overtredingen voor de verslagjaren 2017 en 2018 zullen naar verwachting nog toenemen, doordat onderzoeken door WNT-toezichthouders naar overtredingen afgerond worden of doordat er nieuwe overtredingen aan het licht gaan komen. De overtredingen vinden plaats bij instellingen vallend onder BZK, OCW, VWS en Wonen.

Conclusie doeltreffendheid

Gegeven het feit dat het aantal ontslagvergoedingen is gestegen en het aandeel overschrijdingen boven het maximum is gedaald, lijkt de WNT doeltreffend te zijn als het gaat om het tegengaan van ontslagvergoedingen boven het maximum. Volgens accountants en WNT-toezichthouders wordt hier ook streng op gecontroleerd.

Inhoud

Samenvatting ..... **i**

1 Inleiding **1**
1.1 Achtergrond 1
1.2 Onderzoeksvragen 2
1.3 Leeswijzer 3

2 Analyse overschrijdingen **5**
2.1 Overschrijdingen per jaar 5
2.2 Trendanalyse 7
2.3 Naar sector 7
2.4 Motiveringen 9

3 Analyse overtredingen **11**

4 Conclusies **13**

Literatuur **15**

Bijlage A Onderzoeksverantwoording **17**

1 Inleiding

De Wet Normering Topinkomens stelt een maximale ontslagvergoeding in voor alle topfunctionarissen met dienstbetrekking van € 75.000. Dit onderzoek beantwoordt de vraag in hoeverre de Wet Normering Topinkomens ontslagvergoedingen boven het maximum tegengaat. Daartoe zijn gegevens uit jaarverslagen en centraal geregistreerde databestanden gebruikt.

1.1 Achtergrond

Wet Normering Topinkomens (WNT)
De Wet Normering Topinkomens (WNT) heeft als een van de doelen het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector.[1] De WNT is in 2013 ingevoerd. De wet is de opvolger van op de Wopt.[2] Het tegengaan van bezoldiging en ontslagvergoeding boven het maximum gebeurt door maximering en verplichte openbaarmaking van de bezoldiging en ontslagvergoedingen van leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking, leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking (extern ingehuurde topfunctionarissen) en toezichthoudende topfunctionarissen van (semi) publieke instellingen.

De maximale bezoldiging van topfunctionarissen is voor 2020 vastgesteld op € 201.000. Dit is inclusief een eventuele vakantie-uitkering, eindejaarsuitkering, pensioenbijdrage van de werkgever en belaste onkostenvergoedingen. Op sectoraal niveau zijn er nadere regels gesteld over (verlaagde) bezoldigingsmaxima. De ontslagvergoeding van topfunctionarissen bedraagt maximaal € 75.000 of één jaarsalaris als dat minder is. De WNT bevat ook een openbaarmakingsplicht. Deze plicht regelt dat (semi) publieke instellingen jaarlijks gegevens over de bezoldiging en eventuele ontslagvergoedingen van hun topfunctionarissen online moeten publiceren in hun financiële jaarstukken.

Evaluatie
De WNT wordt in 2020 voor de tweede keer geëvalueerd. In het kader van deze rijksbrede evaluatie van de WNT zijn meerdere deelonderzoeken uitgezet in drie onderzoekssporen (doeltreffendheid, doelmatigheid en neveneffecten van de WNT). Dit rapport bevat de resultaten van het deelonderzoek naar de doeltreffendheid van het maximum voor ontslagvergoedingen.

De eerste evaluatie in 2015 bracht (op basis van de WNT-jaarrapporten) de doeltreffendheid in de verslagjaren 2013 en 2014 in kaart, het WNT-jaarrapport 2015 bevatte de doeltreffendheid in verslagjaar 2015. De doeltreffendheid maakt vanaf 2016 als gevolg van de Evaluatiewet WNT geen onderdeel meer uit van de WNT-jaarrapportages. De WNT-jaarrapportages vanaf 2016 beperken zich tot de gemelde overtredingen. Zodoende geeft dit onderzoek inzicht in de doeltreffendheid van het maximum voor ontslagvergoedingen in de verslagjaren 2016, 2017 en 2018. De verslagjaren 2019 en 2020 maken geen deel uit van deze evaluatie. De doeltreffendheid van de bezoldigingsmaxima en de doeltreffendheid van de openbaarmakingsverplichting zijn in andere deelrapporten beschreven.

1 Kamerstukken II 2010/11, 32600, 3 (MvT) p.28.
2 Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens.

Ontslagvergoedingen in de WNT
De in 2013 ingevoerde Wet Normering Topinkomens (WNT) stelt een maximum aan de ontslagvergoeding voor leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking in de (semi)publieke sector. Naast instellingen in de (semi)publieke sector is het maximum ook van toepassing op sommige door de overheid gesubsidieerde instellingen en een aantal overige instellingen.[3]

De wettelijk toegestane vergoeding wegens beëindiging van het dienstverband bedraagt ten hoogste de bezoldiging (exclusief onkostenvergoedingen) in de twaalf maanden voorafgaand aan het ontslag en maximaal € 75.000. Het maximum geldt naar rato van de omvang van het dienstverband en is derhalve lager voor deeltijdwerkers. De duur van het dienstverband heeft geen invloed op dit maximum. Het maximum geldt zowel bij vrijwillig als bij onvrijwillig ontslag. Vergoedingen die voortvloeien uit een wettelijk voorschrift, een rechterlijke uitspraak, een algemeen verbindend verklaarde cao of een andere collectieve regeling zijn geen uitkeringen wegens einde dienstverband volgens de WNT. Deze worden dan ook niet genormeerd en hoeven niet openbaar gemaakt te worden. Een voorbeeld hiervan zijn wachtgeldaanspraken.

Overschrijding versus overtreding
In het onderzoek is onderscheid gemaakt tussen overschrijdingen en overtredingen van het maximum van de ontslagvergoeding. Een overschrijding van de het maximum betekent dat de ontslagvergoeding hoger is dan het individueel toepasselijke maximum. Deze overschrijding kan geoorloofd of ongeoorloofd zijn. Wanneer een overschrijding geoorloofd is, is er een geldige reden waarom de ontslagvergoeding het maximum overschrijdt. Het overgangsrecht is daarvan de voornaamste reden (zie Deelrapport 1 Bezoldigingsmaxima voor een uitgebreide uitleg van het overgangsrecht). Bij ongeoorloofde overschrijding is er sprake van een onverschuldigde betaling. Wanneer deze niet wordt terugbetaald, dan is sprake van een overtreding. De accountant is verantwoordelijk voor het melden van een overtreding (eerstelijns toezicht). De WNT-toezichthouder is vervolgens verantwoordelijk voor de controle van de melding en eventueel handhaving (tweedelijns toezicht).

1.2 Onderzoeksvragen

Het onderzoek is ingegaan op de volgende algemene onderzoeksvraag:
In hoeverre wordt de doelstelling van de WNT ten aanzien van het tegengaan van ontslagvergoedingen boven het maximum bereikt?

De volgende deelvragen zijn hier een uitwerking van:
1. Hoeveel **overschrijdingen** van het maximum van de ontslagvergoeding van topfunctionarissen in **2016, 2017 en 2018** waren er?
2. Hoeveel **overtredingen** van het maximum van de ontslagvergoeding van topfunctionarissen in **2016, 2017 en 2018** waren er?

[3] Dit gaat om gesubsidieerde instellingen met een subsidie van minstens € 500.000 per jaar, die voor ten minste de helft deel uitmaakt van de opbrengsten en voor minstens drie jaar wordt verkregen. Overige instellingen betreffen ZBO's, openbare lichamen voor beroep en bedrijf, instellingen met een wettelijke taak en instellingen waarbij de overheid in de Raad van Toezicht zit.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 geeft de analyse van de overschrijdingen (onderzoeksvraag 1). In dat hoofdstuk komt ook de analyse van de overschrijdingen over de tijd aan bod (trendanalyse), alsmede een uitsplitsing naar sector. Hoofdstuk 3 geeft de analyse van de overtredingen op basis van de WNT-jaarrapportages. Hoofdstuk 4 geeft conclusies. In een bijlage is de onderzoeksverantwoording gegeven.

2 Analyse overschrijdingen

Het aandeel ontslagvergoedingen boven het WNT-maximum is met de jaren gedaald. Relatief gezien vinden de meeste ontslagvergoedingen boven het maximum plaats bij instellingen ressorterend onder BZK.

Dit hoofdstuk presenteert de analyse van de overschrijdingen van het maximum voor ontslagvergoedingen gedurende de periode 2016-2018 op basis van de integrale databestanden en de gegevens uit de jaarverslagen volgens de gestratificeerde steekproef. Een overschrijding van het maximum betekent dat de ontslagvergoeding hoger is dan het individueel toepasselijk maximum. Paragraaf 2.2 geeft een trendanalyse van het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum gedurende de periode 2013 tot en met 2018. Paragraaf 2.3 splitst de resultaten uit naar sector. Hierbij zijn de gegevens van de jaren 2016 tot en met 2018 samengenomen vanwege de lage aantallen. Het hoofdstuk eindigt met een paragraaf over motiveringen van overschrijdingen.

De analyses in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op een gestratificeerde steekproef (naar sector en bezoldigingsklasse), waarbij door middel van weging een representatief beeld is verkregen. Voor de instellingen vallend onder het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en woningcorporaties zijn centraal geregistreerde bestanden beschikbaar, dus daar is geen steekproef genomen maar zijn alle instellingen meegenomen. Overtreders van het bezoldigingsmaximum en/of het maximum voor ontslagvergoeding in de WNT-jaarrapportages 2015 tot en met 2017 en de overschrijders in WNT-jaarrapportages 2015 zijn allen toegevoegd aan de steekproef. Deze instellingen hebben mogelijk namelijk een grotere kans op overschrijden in alle onderzoeksjaren.

Ook zijn alleen de waarnemingen meegenomen waarvan alle relevante gegevens online beschikbaar zijn of waarvan de gegevens beschikbaar zijn gesteld via centraal geregistreerde bestanden (woningcorporaties en instellingen ressorterend onder het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)). Dit betekent dat organisaties die niet meer bestaan, gefuseerd zijn of een verantwoordingsvrijstelling hebben niet zijn meegenomen. Ook zijn er instellingen die (onterecht) geen WNT-verantwoording hebben gepubliceerd. De resultaten zeggen zodoende alleen iets over de instellingen waarvan de WNT-gegevens bekend zijn.

Er is aangenomen dat alle gegevens die online staan of uit de centraal geregistreerde bestanden kloppen. Hier is door de onderzoekers geen check op gedaan. De controleprocedure is zo ingericht dat accountants de WNT-verantwoordingen controleren en enige onregelmatigheden melden bij de toezichthouder. Voor dit onderzoek is met verschillende accountants gesproken. Zij geven inderdaad aan dat zij jaarrekeningen intensief controleren op de achterliggende administraties met betrekking tot de WNT. De openbaar gemaakte gegevens die dit voor onderzoek gebruikt zijn, zijn niet in alle gevallen voorzien een accountantsverklaring. Dit is bijvoorbeeld het geval als ze online zijn gezet in een publieksversie van een jaarrekening. Ditzelfde geldt ook voor de centraal verzamelde gegevens van OCW en de woningcorporaties. Ook voor deze gevallen is aangenomen dat de gegevens kloppen. In Bijlage A staat de volledige onderzoeksverantwoording.

2.1 Overschrijdingen per jaar

Tabel 2.1 laat zien dat er een stijging is van het aantal ontslagvergoedingen. In 2016 zijn er naar schatting 110 ontslagvergoedingen verstrekt, in 2018 meer dan het dubbele. Ter referentie: er zijn

ongeveer 9.000 leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking per jaar. Het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum is in 2017 ten opzichte van 2016 licht gedaald. In 2018 is dat aandeel vervolgens sterk gedaald. Er is dus een duidelijke stijging van het aantal ontslagvergoedingen, tegenover een daling van het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum.

Het valt op dat de gemiddelde overschrijding boven het maximum groot is. In 2016 is die namelijk meer dan € 75.000, oftewel één keer het maximum. In de andere jaren is de gemiddelde overschrijding lager, maar nog steeds meer dan de helft van het maximum.

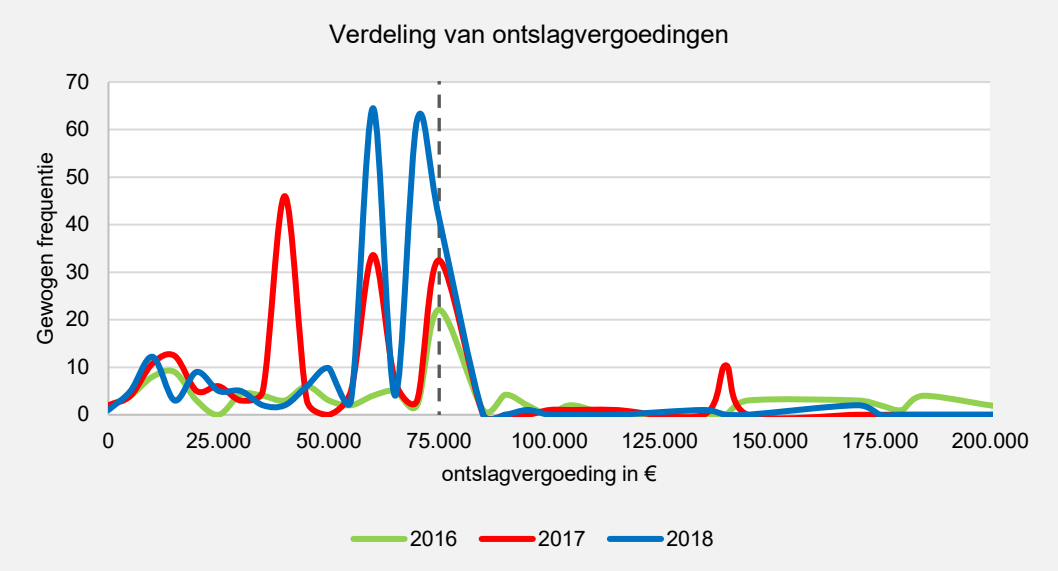
Tabel 2.1 Het aantal ontslagvergoedingen is gedurende 2016-2018 gestegen, maar het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum is gedaald

Categorie	(Gewogen) aantal	Gemiddelde ontslagvergoeding (€)	Aantal ontslagvergoedingen boven het maximum	% ontslagvergoedingen boven het maximum	Gemiddelde overschrijding maximum (€)
Ontslagvergoedingen 2016	110	73.459	29	26%	81.338
Ontslagvergoedingen 2017	194	55.991	47	24%	38.500
Ontslagvergoedingen 2018	240	58.554	6	3%	66.705
Totaal	**544**	**60.674**	**82**	**15%**	**55.773**

Bron: Steekproef jaarverslagen instellingen en integrale WNT-gegevens OCW en Wonen, bewerking SEO (2020)

In Figuur 2.1 is te zien dat de meeste ontslagvergoedingen op of vlak onder het maximum van € 75.000 zitten. Het laat ook zien dat er enkele ontslagvergoedingen zijn ter waarde van meer dan twee keer het maximum. Dit is ook terug te zien in hoge gemiddelde overschrijding van het maximum in Tabel 2.1. Die ligt voor 2016 bijvoorbeeld op meer dan het maximum.

Figuur 2.1 De meeste ontslagvergoedingen zitten op of net onder het maximum

Bron: steekproef jaarverslagen instellingen en integrale WNT-gegevens OCW en Wonen, bewerking SEO (2020)
Noot: De verticale lijn geeft de wettelijke maximale ontslagvergoeding weer (€ 75.000)

Door middel van weging zijn de resultaten representatief gemaakt voor de hele populatie WNT-instellingen. Dit heeft tot gevolg dat enkele observaties zwaarder meewegen in de resultaten, omdat zij een grotere groep instellingen representeren. Omdat er relatief weinig ontslagvergoedingen zijn,

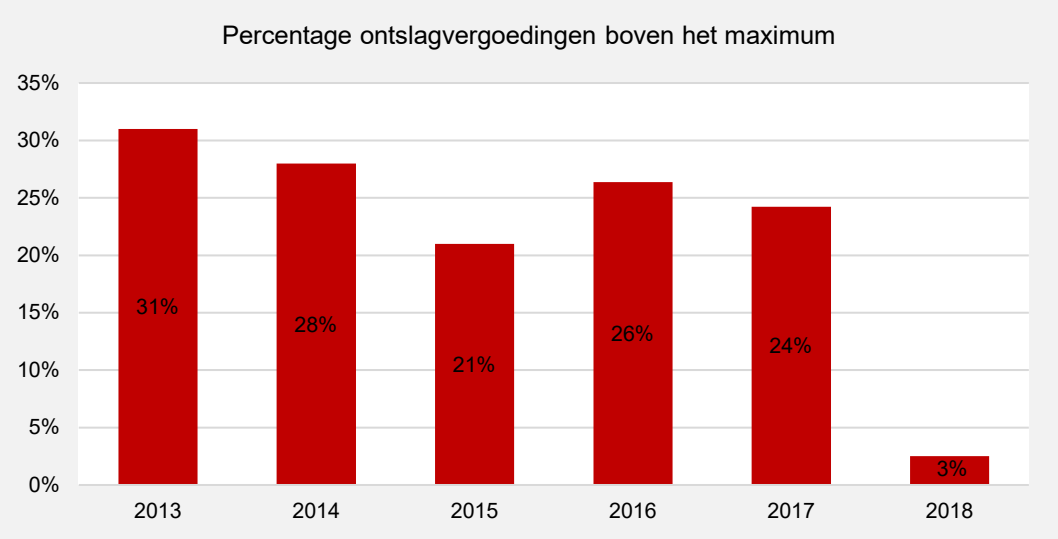
kan de weging sterke invloed hebben op de resultaten. Een ontslagvergoeding kan toevallig in een sector voorkomen die een hoge weging heeft. De pieken in de figuur zijn een gevolg van de weging.

2.2 Trendanalyse

Figuur 2.2 laat over het algemeen een dalende trend zien in het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum. Dat gaat van bijna een derde in 2013, tot drie procent in 2018. Er is een stijging in het aandeel van 2015 op 2016. Dit zou kunnen liggen aan het feit dat het overgangsrecht voor een periode van vier jaar vanaf de introductie van de WNT geldig is voor ontslagvergoedingen. Dat wil zeggen dat 2016 het laatste jaar is waarin een ontslagvergoeding boven het maximum mogelijk is wanneer het overgangsrecht van toepassing is.

In 2017 is het aandeel ook hoger dan in 2015. Het overgangsrecht is echter niet meer van toepassing. Dat het aandeel hoger is kan liggen aan het steekproefdesign. In dat jaar zijn er relatief veel ontslagvergoedingen boven het maximum in sectoren die door de steekproeftrekking hoge weegfactoren hebben. Daardoor wegen deze waarnemingen zwaar mee, maar dit kan het gevolg van toeval zijn. Ongewogen komen de percentages uit op respectievelijk 25 procent, 8 procent en 5 procent.

Figuur 2.2 Er is over het algemeen een dalende trend in het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum

Bron: Steekproef jaarrapportages WNT, jaarverslagen instellingen en integrale WNT-gegevens OCW en Wonen, bewerking SEO (2020)

2.3 Naar sector

Tabel 2.2 laat dat relatief gezien de ontslagvergoedingen van instellingen uit de sector Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het vaakst boven het maximum. Het gaat hier om de ontslagvergoedingen gedurende de onderzoeksjaren 2016 tot en met 2018. De gemiddelde overschrijding boven het maximum ligt het hoogst bij instellingen uit de sector Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Het aantal ontslagvergoedingen boven het maximum bij de meeste sectoren is erg klein. Dit is daarom in de tabel allen op sectoraal niveau weergegeven. Hetzelfde geldt voor de gemiddeld overschrijding boven het maximum.

Tabel 2.2 De meeste ontslagvergoedingen boven het maximum vinden relatief gezien plaats bij instelling die onder BZK vallen

Sector (2016 tot en met 2018)	(Gewogen) aantal*	Gemiddelde ontslagvergoeding (€)	Aantal ontslagvergoedingen boven het maximum	% ontslagvergoedingen boven het maximum	Gemiddelde overschrijding maximum (€)
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	**140**	**58.517**	**33**	**24%**	**13.255**
Gemeenten	1	75.000	**	**	**
Provincies	3	62.096	**	**	**
Rijk (incl. ministeries)	5	36.695	**	**	**
Waterschappen	-	-	-	-	-
Gemeenschappelijke regelingen	42	40.000	**	**	**
Centraal gesubsidieerd	-	-	-	-	-
Decentraal gesubsidieerd	6	60.518	**	**	**
Overig	83	68.773	**	**	**
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	**143**	**50.568**	**8**	**6%**	**68.205**
Primair onderwijs	66	45.775	**	**	**
Voortgezet onderwijs	27	45.394	**	**	**
Samenwerkingsverband	3	54.551	**	**	**
Middelbaar beroepsonderwijs	13	66.948	**	**	**
Hoger beroepsonderwijs	5	53.312	**	**	**
Wetenschappelijk onderwijs	3	196.514	**	**	**
Cultuur	10	45.980	**	**	**
Media	4	67.534	**	**	**
Overig	12	30.366	**	**	**
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	**204**	**73.853**	**37**	**18%**	**93.911**
WTZi-instellingen	193	74.493	**	**	**
Jeugdzorg	6	51.702	**	**	**
Zorgverzekeraars	1	75.000	**	**	**
Overig	4	75.804	**	**	**
Wonen (excl. rijksdienst)	**54**	**42.717**	**4**	**7%**	**27.942**
Woningcorporaties	54	42.717	**	**	**
Overig	-	-	-	-	-
Buitenlandse Zaken	-	-	-	-	-
Ontwikkelingssamenwerking	-	-	-	-	-
Overig	-	-	-	-	-
Defensie	-	-	-	-	-
Economische Zaken en Klimaat	2	75.000	**	**	**
Financiën	-	-	-	-	-
Infrastructuur en Milieu	1	54.416	**	**	**
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	-	-	-	-	-
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	-	-	-	-	-
Veiligheid en Justitie	-	-	-	-	-
Totaal	**544**	**60.674**	**82**	**15%**	**55.773**

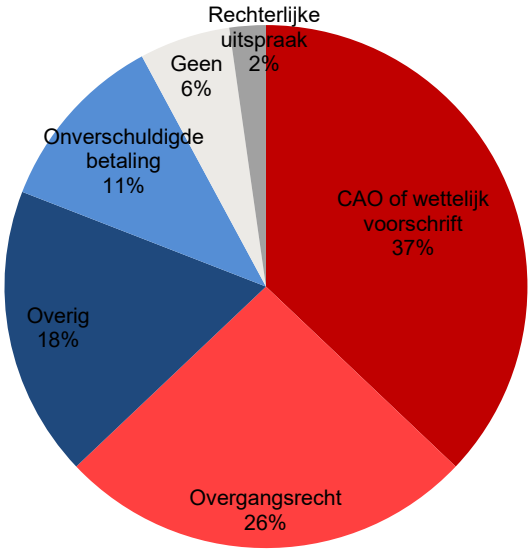
* De aantallen in de sectoren BZK, VWS, BUZA en overige sectoren zijn gewogen aantallen
** Vanwege de lage aantallen zijn de gegevens over ontslagvergoedingen boven het maximum alleen weergegeven op sectoraal niveau
Bron: Steekproef jaarverslagen instellingen en integrale WNT-gegevens OCW en Wonen, bewerking SEO (2020)

2.4 Motiveringen

Figuur 2.3 laat zien dat de meeste overschrijdingen van het maximum voor ontslagvergoedingen voortkomen uit een 'cao of wettelijk voorschrift'. Dit kan toeval zijn, omdat het hier gaat om één ontslagvergoeding met deze motivering die een hoge weegfactor heeft. Bij ongeveer een kwart van de gevallen is het overgangsrecht opgegeven als motivering en komt bijna alleen voor in 2016.

18 procent van de overschrijdingen is in de databestanden aangemerkt als 'overig'. Het is niet te achterhalen of het bij deze gevallen om rechtsgeldige motiveringen gaat. 11 procent van de overschrijdingen betreft een onverschuldigde betaling. Bij 6 procent van de overschrijdingen is geen motivering opgegeven. Een overschrijding moet gemotiveerd worden met een rechtsgeldige motivering (zie onder bij 'Rechtsgeldige motiveringen'). Wanneer er geen motivering is gegeven, dan is er sprake van een overtreding van de openbaarmakingsplicht (zie deelrapport 3), maar is er niet per sé sprake van een overtreding van het maximum voor de ontslagvergoeding. Na onderzoek kan blijken dat de overschrijding inderdaad rechtsgeldig is. Het is dus op basis van de onderzochte gegevens niet met zekerheid te zeggen dat alle overschrijdende ontslagvergoedingen zonder motivering in overtreding zijn met betrekking tot het maximum voor ontslagvergoedingen. Daarnaast zijn er nog enkele motiveringen met betrekking tot een 'rechterlijke uitspraak.'

Figuur 2.3 De meeste overschrijdingen komen voort uit een cao of wettelijk voorschrift

Bron: Steekproef jaarverslagen instellingen en integrale WNT-gegevens OCW en Wonen, bewerking SEO (2020)

De basis van deze analyse zijn de motiveringen zoals deze zijn opgenomen in de WNT-verantwoordingen in de (financiële) jaarverslagen of in de integrale databestanden van OCW en Wonen. Het zijn dus de motiveringen zoals de instellingen die zelf hebben opgegeven. De juistheid van de motiveringen is in dit onderzoek niet bepaald. Het kan dus zijn dat de opgegeven motivering niet klopt of niet rechtsgeldig is.

Rechtsgeldige motiveringen

Een rechtsgeldige motivering voor een ontslagvergoeding boven het maximum is ofwel het overgangsrecht[4] ofwel een rechterlijke uitspraak.[5] Als een ontslagvergoeding voortvloeit uit een cao of

4 Artikel 7.3 WNT, zesde lid
5 Artikel 1.6 WNT, tweede lid

wettelijk voorschrift (meestal een transitievergoeding), dan valt deze ontslagvergoeding buiten de WNT.[6]

[6] Bron: https://www.topinkomens.nl/documenten/vragen-en-antwoorden/wordt-een-transitievergoeding-als-uitkering-wegens-beeindiging-van-het-dienstverband-ontslagvergoeding-beschouwd

3 Analyse overtredingen

Tot nu toe zijn er alleen over verslagjaar 2016 overtredingen geconstateerd, namelijk vier. De overtredingen vinden plaats bij instellingen vallend onder het ministerie van BZK, OCW, VWS en Wonen. Dit zijn ook de sectoren waar de meeste instellingen onder vallen.

In dit hoofdstuk worden de geconstateerde overtredingen van het maximum voor ontslagvergoedingen besproken, zoals deze zijn opgenomen in de WNT-jaarrapportages. Alle gegevens zijn op basis van de WNT-jaarrapportages, zie het einde van Bijlage A voor een uitgebreide verantwoording. De WNT-jaarrapportages noemen andere aantallen overtredingen omdat a) deze overtredingen ook over verslagjaren 2013-2015 kunnen gaan, b) overtredingen van dezelfde instelling maar gedaan in verschillende verslagjaren gerekend wordt als één overtreding in de WNT-jaarrapportage, maar als meerdere overtredingen in dit onderzoek en c) overtredingen van dezelfde instelling op verschillende punten gerekend kunnen worden als één overtreding in de WNT-jaarrapportage, maar als meerdere overtredingen in dit onderzoek.

Het hoofdstuk laat het aantal (nieuwe) overtredingen per jaar zien. Overtredingen die nog in behandeling zijn, zijn niet meegenomen. Daarnaast geeft het hoofdstuk een uitsplitsing naar sector en bespreekt de gevolgen van de overtredingen.

Aantal overtredingen per jaar

Tabel 3.1 laat zien dat er alleen in verslagjaar 2016 overtredingen zijn geconstateerd, namelijk vier. Tot nu toe zijn er nog geen overtredingen geconstateerd in verslagjaren 2017 en 2018. Wel zijn er door de accountant gemelde overtredingen in onderzoek. Het is dus te verwachten dat de aantallen overtredingen nog toenemen, doordat de lopende onderzoeken door WNT-toezichthouders naar overtredingen afgerond worden of doordat er nieuwe overtredingen aan het licht gaan komen.

Tabel 3.1 Tot nu toe alleen geconstateerde overtredingen in 2016

Nieuwe overtredingen in …	WNT-jaarrapportage 2016	WNT-jaarrapportage 2017	WNT-jaarrapportage 2018	**Totaal overtredingen**
… verslagjaar 2016	2	1	1	**4**
… verslagjaar 2017		0	0	**0**
… verslagjaar 2018			0	**0**

Bron: Jaarrapportages WNT 2016-2018

Uitsplitsing naar sector

De geconstateerde overtredingen komen voor bij instellingen vallend onder OCW en VWS. Bij OCW zijn er gedurende de onderzoeksperiode drie overtredingen, bij VWS één. Voor beide sectoren geldt dat ruim minder dan één procent van de instellingen een overtreding heeft begaan met betrekking tot maximum ontslagvergoedingen.

De overtreding ontslagvergoedingen is volledig toegerekend aan leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Het komt dan ook zelden voor dat topfunctionarissen met een andere functie, bijvoorbeeld toezichthoudend, een ontslagvergoeding ontvangen.

Gevolgen van overtredingen

Bij alle vier de overtredingen is opdracht gegeven tot ongedaan maken van de onverschuldigde betaling.

4 Conclusies

De WNT lijkt doeltreffend te zijn in het tegengaan van ontslagvergoedingen boven het maximum, omdat het aandeel ontslagvergoedingen boven het maximum (overschrijdingen) is afgenomen. Er zijn naar schatting tussen de 6 en 47 ontslagvergoedingen boven het maximum per jaar en gedurende de hele onderzoeksperiode 4 geconstateerde overtredingen. Het aantal overtredingen kan in de komende jaren nog oplopen, omdat er nog gevallen in onderzoek zijn.

In 2016 zijn er naar schatting 29 overschrijdingen van het maximum voor ontslagvergoedingen, in 2017 zijn er dat 47 en in 2018 6. Ter referentie: er zijn ongeveer 9.000 leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking per jaar. Het aandeel overschrijdingen is ten opzichte van 2016 iets gedaald in 2017 en sterk gedaald in 2018. Hier is een dalende trend zichtbaar. Van 2015 naar 2016 is wel een sprong in het aandeel te zien, maar gezien over de hele periode 2013-2018 blijft de dalende trend duidelijk zichtbaar. Relatief gezien komen de meeste overschrijdingen komen voor bij instellingen vallend onder BZK.

Het aantal geconstateerde overtredingen gedurende de onderzoeksperiode is vier, allen in verslagjaar 2016. De verwachting is dat er nog aanvullende overtredingen geconstateerd gaan worden, omdat lopende onderzoeken door WNT-toezichthouders naar overtredingen afgerond gaan worden. De overtredingen vinden plaats bij instellingen vallend OCW en VWS. Bij alle overtredingen is een opdracht gegeven tot ongedaan maken van de onverschuldigde betaling.

Omdat het aandeel overschrijdingen boven het maximum is gedaald, lijkt de WNT doeltreffend te zijn als het gaat om het tegengaan van ontslagvergoedingen boven het maximum. Volgens accountants en WNT-toezichthouders wordt hier ook streng op gecontroleerd. Of de WNT ook doeltreffend is voor instellingen die onder de WNT vallen, maar waarvan geen WNT-gegevens bekend zijn, is niet vast te stellen. Over deze instellingen zijn namelijk geen gegevens beschikbaar.

Literatuur

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. (2014). *WNT-jaarrapportage 2013*. Geraadpleegd van https://www.topinkomens.nl/documenten/rapporten/2014/12/12/wnt-jaarrapportage-2013

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. (2015). *WNT-jaarrapportage 2014*. Geraadpleegd van https://www.topinkomens.nl/documenten/rapporten/2015/12/15/wnt-jaarrapportage-2014

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. (2016). *WNT-jaarrapportage 2015*. Geraadpleegd van https://www.topinkomens.nl/documenten/rapporten/2016/12/21/wnt-jaarrapportage-2015

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. (2018). *WNT-jaarrapportage 2015*. Geraadpleegd van https://www.topinkomens.nl/documenten/rapporten/2018/03/07/wnt-jaarrapportage-2016

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. (2018). *WNT-jaarrapportage 2015*. Geraadpleegd van https://www.topinkomens.nl/documenten/rapporten/2018/12/20/wnt-jaarrapportage-2017

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. (2019). *WNT-jaarrapportage 2015*. Geraadpleegd van https://www.topinkomens.nl/documenten/rapporten/2019/12/18/wnt-jaarrapportage-2018

Bijlage A Onderzoeksverantwoording

BZK verzamelt sinds 2016 de bezoldigingsgegevens, waaronder gegevens over ontslagvergoedingen, niet meer integraal. Dat betekent dat (semi)publieke instellingen de bezoldigingsgegevens niet meer uploaden naar de database van BZK. Uitzondering hierop zijn instellingen die vallen onder OCW en woningcorporaties. Voor deze sectoren bestaan wel integrale databestanden met gegevens over ontslagvergoedingen die voor dit onderzoek beschikbaar zijn gesteld.

Voor de overige sectoren is een databestand met gegevens over ontslagvergoedingen aangemaakt. Instellingen zijn door de openbaarmakingsverplichting namelijk verplicht de gegevens openbaar en makkelijk toegankelijk te presenteren.[7] De jaarverslagen en jaarrekeningen van de instellingen zijn via internet opgezocht, om daaruit de benodigde gegevens te halen. Op basis van een gestratificeerde steekproef zijn instellingen geselecteerd uit alle instellingen die onder de WNT vallen. Dit zijn dezelfde instellingen als in de gestratificeerde steekproef van het deelrapport over doeltreffendheid bezoldigingsmaxima. De uitleg hieronder is dezelfde als in dat deelrapport.

Gestratificeerde steekproef

Van de instellingen waarvan bekend is dat ze de bezoldigingsmaxima in de jaren 2015 tot en met 2017 hebben *overtreden*, of de instellingen die in 2015 de bezoldigingsmaxima hebben *overschreden,* zijn in alle onderzoeksjaren de jaarverslagen opgezocht. Bij deze instellingen is het ofwel zeker dat er een overtreding is geweest in de periode 2016-2018 ofwel dat er een hoog risico is op overtredingen en/of een overschrijding. De instellingen zijn bekend vanuit de WNT-jaarrapportages.[8]

Van de niet-overtredende of overschrijdende instellingen is een gestratificeerde steekproef genomen, op basis van lijsten met WNT-instellingen die beschikbaar zijn gesteld door de opdrachtgever. Box A.1 geeft een uitleg over deze lijsten. In de steekproef is onderscheid gemaakt tussen instellingen die vallen onder OCW (onderwijs- en cultuurinstellingen) en woningcorporaties (bezoldigingsgegevens van deze instellingen zijn centraal geregistreerd), instellingen die vallen onder het VWS en alle andere instellingen. Van instellingen vallend onder OCW en de woningcorporaties is geen steekproef genomen, omdat alle instellingen meegenomen zijn in het onderzoek via de integrale gegevensbestanden. Deze overige instellingen kunnen onder alle overige ministeries vallen.

---

7 Voor bepaalde WNT-instellingen geldt een verantwoordingsvrijstelling. Zij hoeven in het geheel geen WNT-verantwoording op te nemen in de jaarrekening. Het gaat om (zeer) kleine semipublieke instellingen die voldoen aan alle van de volgende vier criteria:

- De instelling is een privaatrechtelijke rechtspersoon;
- De totale brutoloonsom van de instelling bedraagt maximaal € 160.000;
- Er zijn geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking werkzaam;
- De instelling heeft niet al op grond van andere wet- en regelgeving, een besluit of overeenkomst een verplichting om de jaarrekening door een accountant te laten controleren (d.m.v. een controleverklaring).

8 De jaarrapportage van 2015 is de laatste jaargang waarin de overschrijdende instellingen opgenomen zijn, naast de (mogelijk) overtredende instellingen. In de jaarrapportages 2016 tot en met 2018 zijn alleen de instellingen opgenomen met een accountantsmelding van een (mogelijke) overtreding.

Box A.1 Lijsten met WNT-instellingen voor steekproef

Voor WNT-instellingen behorend tot VWS, BZK (exclusies woningcorporaties) en alle andere sectoren (exclusief OCW) zijn lijsten beschikbaar gesteld, waaruit een aselecte gestratificeerde steekproef is getrokken. Deze lijsten zijn echter niet compleet. Deze box geeft uitleg over de samenstelling van de lijsten, inclusief tekortkomingen.

WNT-register BZK
BZK houdt een register bij waar instellingen zich voor aan- en afmelden als zij onder de WNT vallen. Dit register omvat instellingen van alle sectoren, behalve OCW (eigen registratie), Woningcorporaties (eigen registratie) en VWS. Omdat instellingen zich op eigen initiatief aan- of afmelden is het mogelijk dat a) bepaalde instellingen die eigenlijk wel een WNT-instelling zijn niet op de lijst staan, omdat de instelling zich niet realiseert dat deze onder de WNT valt, en dat b) bepaalde instellingen die op de lijst staan eigenlijk geen WNT-instelling zijn, vanwege bijvoorbeeld een verandering in de ontvangen subsidie. BZK voert daarom checks uit op de aan- en afmeldingen of deze gerechtigd zijn, maar kan de juistheid en volledigheid van het WNT-register niet garanderen. Het WNT-register BZK bevat dus niet alle instellingen die onder de WNT vallen en het is mogelijk dat er instellingen in staan die niet onder de WNT vallen.

Lijsten VWS
Een zorginstelling is een WNT-instelling als deze over een WTZi-toelating beschikt. Instellingen zijn of van rechtswege toegelaten of moeten deze toelating aanvragen. De lijst met WNT-instellingen in de zorgsector bevat alleen de op aanvraag toegelaten instellingen. Ook zijn op deze lijst jeugdzorginstellingen opgenomen. Deze instellingen zijn opgenomen op basis van CBS-gegevens. Dit is een zo compleet mogelijke benadering, maar het is mogelijk dat het niet alle jeugdzorginstellingen bevat.

Instellingen die vallen onder VWS zijn onderverdeeld in drie subsectoren: WTZi-instellingen, jeugdzorginstellingen en zorgverzekeraars. WTZi-instellingen en jeugdzorginstellingen zijn weer onderverdeeld in vijf bezoldigingsklassen op basis van complexiteit en omvang, zorgverzekeraars zijn onderverdeeld in drie bezoldigingsklassen op basis van omvang.[9] Per subsector en per bezoldigingsklasse (een stratum) is een aselecte steekproef van veertig instellingen genomen. De lijst van instellingen in het jaar 2018 bevat veelal geen uitsplitsing naar bezoldigingsklassen. Wanneer de bezoldigingsklasse niet bekend is, is gekeken naar de bezoldigingsklasse in het jaar daarvoor. Van deze instellingen zijn de jaarverslagen over 2016, 2017 en 2018 opgezocht. Ook zijn van de instellingen die in 2017 of 2018 nieuw zijn op dezelfde manier, maar met een aselecte steekproef van twintig instellingen, de jaarverslagen opgezocht zodat ook nieuwe instellingen in de steekproef zitten.

Van de overige instellingen, dat zijn de instellingen ressorterend onder BZK of andere sectoren buiten VWS, OCW en Wonen om, is ook een gestratificeerde steekproef genomen. De instellingen die vallen onder BZK zijn onderverdeeld naar subsectoren zoals gemeenten of decentraal gesubsidieerde instellingen. Voor alle instellingen die vallen onder BZK of de andere sectoren geldt het algemeen bezoldigingsmaximum, uitgezonderd van ontwikkelingssamenwerkingsinstellingen (vallend onder het ministerie van Buitenlandse Zaken). Die instellingen hebben een verlaagd bezoldigingsmaximum.[10] Per sector of subsector (een stratum) is een aselecte steekproef genomen van

[9] Voor beide sectoren is een aparte sectorregeling opgesteld waarin dit is uitgewerkt.
[10] Voor instellingen die aangemerkt zijn als ontwikkelingssamenwerkingsinstelling geldt een aparte sectorregeling waarin dat uitgewerkt is.

twintig instellingen.[11] Van deze instellingen zijn de jaarverslagen in 2016, 2017 en 2018 opgezocht. Van instellingen die nieuw zijn in 2018 zijn op dezelfde manier, maar met een aselecte steekproef van tien instellingen, de jaarverslagen opgezocht zodat ook nieuwe instellingen in de steekproef zitten.[12]

Weging

Door middel van weging op basis van aantallen per stratum kan een representatief beeld van de hele populatie instellingen gegeven worden. Als er twintig instellingen getrokken zijn uit een stratum met 400 instellingen, dan heeft iedere instelling een weging van twintig (=400/20). Omdat niet voor alle instellingen WNT-gegevens beschikbaar zijn (zie Deelrapport 3 Openbaarmakingsplicht), is het een representatief beeld van alleen de instellingen met openbare WNT-gegevens. Wanneer er initieel per stratum minder dan drie instellingen zijn met openbaargemaakte WNT-gegevens, of wanneer de weging meer dan 200 bedraagt, zijn extra instellingen aan de steekproef toegevoegd om te hoge wegingen tegen te gaan.[13]

Tabel A.1 vat de dataverzameling samen. De integrale gegevens van OCW en Wonen in combinatie met de gestratificeerde steekproef in de andere sectoren heeft geleid tot meer dan 3.200 onderzochte instellingen per onderzoeksjaar.

Tabel A.1 Het aantal onderzochte instellingen is meer dan 3.200 per onderzoeksjaar

Sector	Dataverzameling via …	Aantal per stratum	Aantal (en aandeel) onderzochte instellingen 2016	Aantal (en aandeel) onderzochte instellingen 2017	Aantal (en aandeel) onderzochte instellingen 2018
OCW	integraal bestand	n.v.t.	1.514 (100%)	1.740 (100%)	1.559 (100%)
Woningcorporaties	integraal bestand	n.v.t.	331 (100%)	316 (100%)	305 (100%)
VWS	gestratificeerde steekproef	40	1.077 (37%)	1.047 (30%)	1.038 (21%)
Overig (BZK)	gestratificeerde steekproef	20	306 (16%)	306 (16%)	342 (17%)
Totaal			**3.228**	**3.409**	**3.244**

Het verzamelen van gegevens

Van de instellingen in de steekproef is via internet de WNT-verantwoording opgezocht. Dit is gedaan door via Google te zoeken naar "instellingsnaam jaarverslag jaartal", omdat het de meest waarschijnlijke vindplaats de jaarrekening is. Wanneer dit geen relevante zoekresultaten oplevert, wordt via de zoekfunctie op de website van de instelling de jaarrekening opgezocht. In het geval dat er geen WNT-verantwoording in de jaarrekening is opgenomen, of geen jaarrekening is gevonden, is er gekeken op pagina's op de website zoals "Bestuur", "Over ons" of "Downloads" voor de WNT-verantwoording (al dan niet los van een jaarrekening).

11 Voor instellingen van BZK is een steekproef van twintig instellingen per stratum genomen omdat voor instellingen vallend onder BZK het algemene maximum geldt. Voor instellingen vallend onder VWS gelden verlaagde maxima, waardoor is gekozen voor een steekproef van veertig instellingen per stratum.

12 Voor 2016 en 2017 is dezelfde lijst met instellingen aangeleverd. We konden dus niet bepalen of er nieuwe instellingen in 2017 waren.

13 Bij twee strata bleek dit niet haalbaar. Bij de vier instellingen behorend tot deze strata zijn echter geen ontslagvergoedingen geweest in de onderzoeksperiode, waardoor dit geen invloed heeft op de resultaten van dit deelrapport.

Voor zorginstellingen is primair gebruikgemaakt van jaarverantwoordingindezorg.nl, waar de meeste zorginstellingen hun jaarrekening hebben geüpload. Ook zijn voor de meeste instellingen voor het jaar 2016 formulieren beschikbaar waar de WNT-gegevens van topfunctionarissen in staan. Het komt wel eens voor dat er een discrepantie zit tussen de gegevens in de jaarrekening en de gegevens op het formulier. In dat geval is er uitgegaan van de gegevens in de jaarrekening, omdat deze door een accountant worden gecheckt. Wanneer er geen WNT-gegevens beschikbaar zijn via jaarverantwoordingindezorg.nl, is op dezelfde manier als hierboven uitgelegd staat, gezocht via Google en de website van de instelling zelf.

Wanneer WNT-gegevens beschikbaar zijn, zijn de verplichte onderdelen van leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking, extern ingehuurde topfunctionarissen en toezichthoudende topfunctionarissen in een eigen database overgenomen. Als er verplichte onderdelen ontbreken, geeft de database dat aan. Ook is er bij de gegevensverzameling gelet op mogelijk foutieve gegevens. Aangezien de onderzoekers niet de expertise hebben om de juistheid van gegevens te verifieren, is dit alleen mogelijk bij het individueel toepasselijk maximum (vanaf verslagjaar 2018). Daarvan kan gecheckt worden of het gerapporteerde maximum aansluit bij het maximum geldend voor die topfunctionaris.

Selecties

Alleen de ontslagvergoedingen van leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking zijn opgenomen in de analyse. De praktijk wijst uit dat slechts bij enkele topfunctionarissen anders dan leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking, een ontslagvergoeding is uitgereikt.

Enkele instellingen hebben een vrijstelling van de verantwoordingsverplichting, wat betekent dat ze geen WNT-verantwoording hoeven te publiceren (zie Deelrapport 3). Daarom is bekeken of de instellingen waarvan geen WNT-verantwoording is gevonden, voldoen aan de criteria van deze vrijstelling. Dit is alleen mogelijk gebleken voor zorginstellingen, omdat via jaarverantwoordingindezorg.nl openbare gegevens beschikbaar zijn over de bruto loonsom en de rechtsvorm. Dit heeft ertoe geleid dat in totaal 179 instellingen verdeeld over de drie onderzoeksjaren voldoen aan de criteria. Deze zijn niet meegenomen in de analyses.

Daarnaast zijn er nog instellingen die vanwege fusie of liquidatie uit de steekproef zijn gevallen. Het gaat om in totaal 180 instellingen verdeeld over de drie onderzoeksjaren. Omdat deze niet meer bestaan, is het onduidelijk of zij nog (zelfstandig) WNT-gegevens beschikbaar moeten hebben.

Van 149 instellingen zijn vanwege de selectiecriteria geen gegevens verzameld. Geen van de topfunctionarissen is dan het hele jaar in dienst, of heeft een bezoldiging hoger dan € 1.700 of heeft een fte van meer dan 0,1 (bij leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking). Als laatste zijn er 114 dubbeltellingen in de steekproef, wat komt door verschillende naamgevingen tussen de lijsten.

Onderzoeksverantwoording analyse overtredingen

Alle gegevens voor de analyse overtredingen zijn op basis van de geconstateerde overtredingen uit de WNT-jaarrapportages, waarbij is aangenomen dat de gegevens correct zijn. Er is dus geen onderzoek gedaan naar de validiteit van deze gegevens, noch zijn er andere bronnen gebruikt. Uit gesprekken met WNT-toezichthouders is bekend dat niet alle overtredingen direct opgenomen worden in de WNT-jaarrapportages. Als accountants melding maken van een overtreding, komen deze direct in de WNT-jaarrapportages. Wanneer de melding van een overtreding van externe kanalen (burger, media) of via interne onderzoeken (proactief toezicht) afkomstig is, dan komt de overtreding pas in de WNT-jaarrapportages als blijkt dat het daadwerkelijk om een overtreding gaat.[14]

De basis van de analyses is het aantal nieuwe overtredingen in de jaren 2016, 2017 en 2018. Dit is namelijk de evaluatieperiode. Overtredingen die betrekking hebben op eerdere jaren, maar in de WNT-jaarrapportages van 2016, 2017 of 2018 opgenomen zijn, zijn niet weergegeven in Tabel 3.1. Gemelde overtredingen die nog in onderzoek zijn, zijn ook niet meegenomen.

Op basis van de naam van de instelling, het verslagjaar waarop de melding betrekking heeft en het type overtreding is bepaald of een overtreding zoals genoemd in de WNT-jaarrapportages een nieuwe overtreding is. Overtredingen binnen dezelfde instelling die verschillend van aard zijn, worden gerekend als aparte overtredingen. Overtredingen binnen dezelfde instelling die hetzelfde van aard zijn maar die gedaan zijn in verschillende verslagjaren, worden ook gerekend als aparte overtredingen.

[14] Overtredingen van instellingen onder toezicht van het College van Toezicht Auteursrechten (CvTA) worden door specifieke wetgeving niet opgenomen in de WNT-jaarrapportages, maar in eigen jaarrapportentoezicht gepubliceerd op de website van het CvTA. Daarin zijn geen overtredingen van het maximum voor ontslagvergoedingen in de jaren 2016 tot en met 2018 gemeld.

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl